

အခန်း (၄) လူမှုပေးလုပ်ငန်းများ လက်တွေ့ကြော်ဆောင်ခြင်း

အခန်း (၄) အနှစ်ချမှတ်သိမှတ်စွဲ

နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ သိမှတ်စွဲရာများသည် နားလည်ထားကြရုံသာမက လိုက်နာကျင့်ကြံကြရန်လည်း အလွန်အရေးကြီးလှသည်။ ထိုမှုလည်း လူအဖွဲ့အစည်း အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြထိရောက်စွာ ပါဝင်နိုင်ပေမည်။ မိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်သော်လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း အကျိုးတရားများ ခံစားရပါက ထိုလူမှုလုပ်ငန်းကို လုပ်ရကျိုးနံပါတ်ဟု ပြောနိုင်သည်။ အလုပ်တစ်ခုကို တက်တက်ကြွားကြွား ပါဝင်လူပ်ရှားပါက ထိုက်တန်သည့် အကျိုးတရားများ ရရှိ ခံစားကြရမည့်မှာ ယုံမှားသံသယ မရှိအပ်ပေ။ ထိုကြောင့် ဤအခန်းတွင် မိမိတို့၏ လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ကြရန်အတွက် မည်သို့ စီမံခိန်းချုပ်အတွက် မိမိတို့၏ လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများ သံသယ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည်။ မည်သည့် နည်းစနစ်များ သုံး၍ တက်ကြထိရောက်စွာ ပါဝင်နိုင်မည်ကို ဖော်ပြပါရှိသည်။

အခန်း (၄) သင်ကြေးမှုဆိပ်စာ ရည်ရွှေးချက်များ

ဝတ္ထသမ

(လေ့ကျင့်ခန်း)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါအဟုသုတေသနများ
တိုးပွားလာမည့် ဖြစ်သည်။

- လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက် နှင့် ရည်ရွှေးချက်တို့ကြား ကွဲပြားချက်၊
- လူမှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်၏ ဦးတည်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် တိကျသေချာသော၊ တိုင်းတာဆန်းစစ်နိုင်သော၊ လက်တွေ့အသုံးချုပ်နိုင်သော ဦးတည်ချက်များ ချမှတ်ရေး၊
- လူမှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နိုင် မည့် နည်းလမ်းများ၊
- ဒေသအသီးသီးရှိ လူမှုစီမံကိန်းများ အကြောင်း၊
- လူမှုစီမံကိန်းများ ဆန်းစစ်ခြင်း၏ အရေးဝါပံ့။

ကျမ်းကျင်မှုများ

(လုပ်ဆောင်ချက်များ)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါစွမ်းရည်များ တိုးတက်လာမည့် ဖြစ်သည်။

- လူမှုကိစ္စရပ်များကို သုံးသပ်ရာတွင် ဆက်သွယ်နှုပြ ယေားကို ထိရောက် စွာ အသုံးပြနိုင်စွမ်း၊
- လူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက် များကို ဆန်းစစ်နိုင်စွမ်း၊
- လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု များ၊ ရည်ရွှေးချက်များကို ပြနိုင်စွမ်း၊
- လူမှုရေးရာ အစီအမံများကို စီရင် ရေးဆွဲနိုင်စွမ်း၊
- အခက်အခဲများကို ကျကျံ့လွှားနိုင်စွမ်း၊
- လူမှုစီမံကိန်းများကို ဆန်းစစ်နိုင်စွမ်း အရည်အသွေးကို တိုးမြှင့်နိုင်စွမ်း။

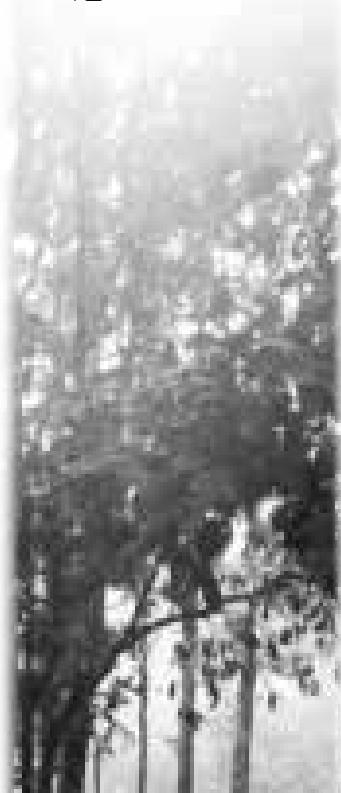
တန်ခိုးများ

(ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါတို့အား ပြန်လည် သုံးသပ်စေမည်။

- အများနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း၊
- ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- သဘောတူညီမှု ရယူခြင်း၊
- လူမှုအကျိုးပြု လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း။

မိမိတို့ကဲဖွံ့ဖြေအစဉ်းအတွက်
မည်သိမ္မာ လူမှုလုပ်ငန်းများ
ဆောင်ရွက်ခြင်းက သင့်တော်မည်ဟု
ထင်သနည်း။

လုပ်နည်းများ

၄.၁ မည်သိမ္မာ လူမှုလုပ်ငန်းများကို အောင်ရွက် ကြရမည်နည်း။

လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို စတင် ဆောင်ရွက်လိုက်များအနေဖြင့် မည်သည့် လူမှုအစီအစဉ်များက အသိင်းအရိုင်းအတွက် အသုံးတည့်မည်ကို သိရှိထားရန် အရေးပါသကဲ့သို့ မိမိစိတ်အားထက်သန်မှု အပြည့်အဝရှိသော လုပ်ငန်းဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်ပေသည်။

ထိုလူမှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို စတင်ရန်အတွက် စဉ်းစားရာတွင် မိမိတို့ သင်ကြားထားသည့် အကြောင်းအရာများကို အခြေခံပြီး သင့်တော်မည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို စတင်နိုင်သကဲ့သို့ မိမိတို့လှုအဖွဲ့အစဉ်းအတွင်း လက်တော်လောက်တွေ့နေရသည့် လူမှုပြသောတစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အစီအစဉ်များကိုလည်း စတင်အကောင်အထည် ဖော်နိုင်သည်။

ထိုလူမှုအစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မိမိတို့လူမှုအဖွဲ့အစဉ်းအတွက် ထိရောက်အသုံးဝင်နိုင်မည့် ပရောဂျက်များ၊ ဒီမံကိန်းများနှင့် စနစ်တကျဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးလှပေသည်။ ထို့မှာလည်း လူမှုအဖွဲ့အစဉ်းများအနေဖြင့် မိမိတို့စီမံကိန်းအပေါ် ယုံကြည်လက်ခံနိုင်မည် ဖြစ်ပြီး လူမှုအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးစီ၏ အကျိုးအတွက် လက်တွေ့အသုံးချ ပါဝင်နိုင်ကြပေမည်။

လူမှုလုပ်ငန်းများ ဖော်ဆောင်ရေးအတွက် စဉ်းစားရာတွင် အထောက်အကူပေးနိုင်ရန် အတွက် အောက်ပါ ဥပမာများကို ဖော်ပြပေးထားသည်။

- မိခင်နှင့် ကလေး ကျန်းမာရေးစောင့်ရောက်မှုလုပ်ငန်းများ၊
- အခြေခံပညာရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊
- အမျိုးသမီးများအတွက် ဝင်ငွေရရှိမှု အခွင့်အလမ်းများ တိုးမြှင့်ပေးခြင်း၊
- လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲမှုများ ဖြေလျော့နိုင်ရန် ကြံဆောင်ခြင်း၊
- ကလေးများအတွက် ကစားကွင်းများ ဆောက်လုပ်ပေးခြင်း။

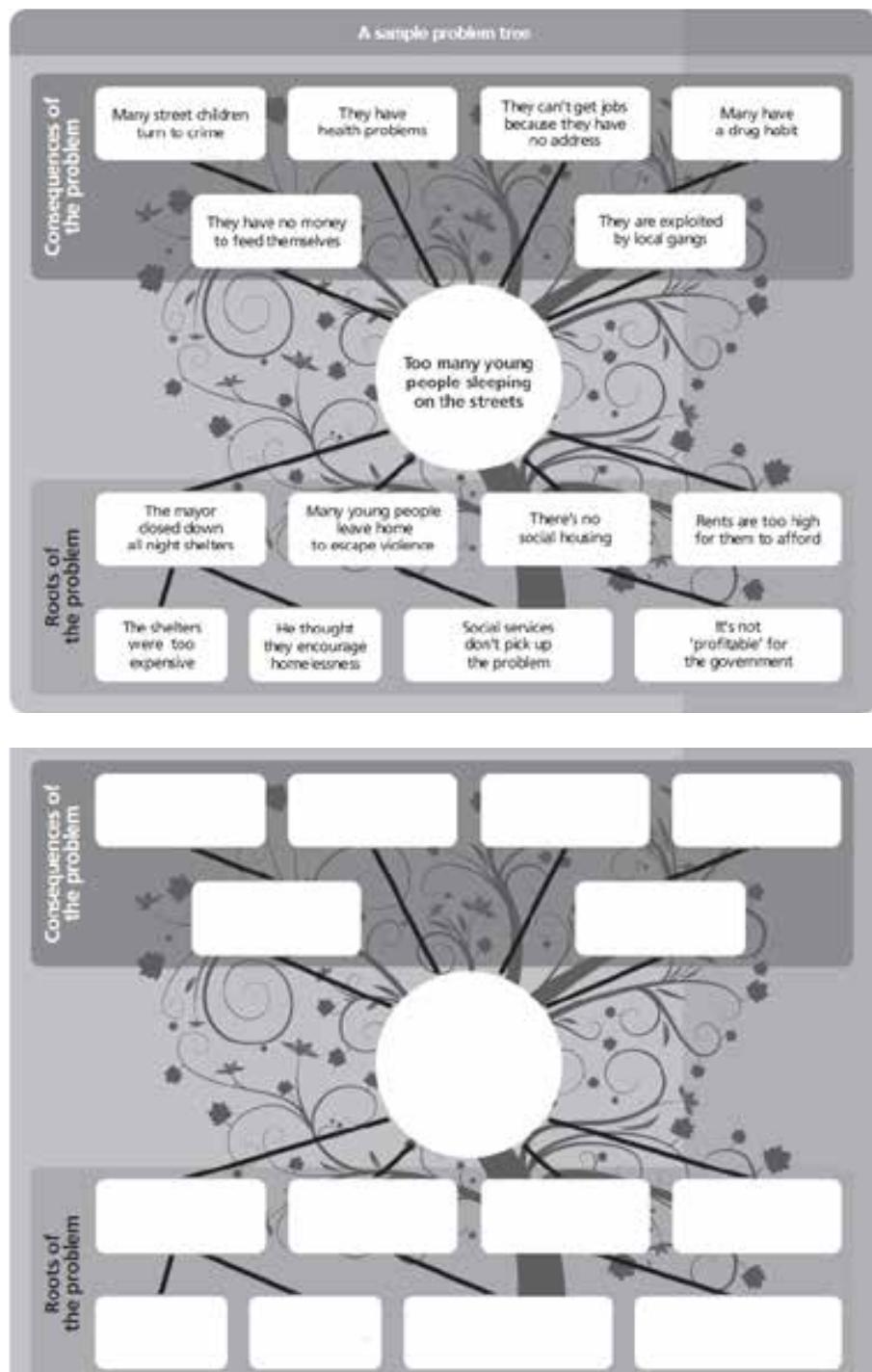
မိမိတို့ လူအဖွဲ့အစဉ်းအတွက် မိမိကိန်းချ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များကို အတန်းဖော်များနှင့် အတူတက္က ဆွေးနွေးအတည်ပြုပြီးစာရင်းပြုချေပေးပါ။

- ဆွေးနွေးအတည်ပြုရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက်များကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။
- အတန်းဖော်တစ်ဦးချင်းစီ၏ အကြံပြုချက်များကို နားထောင်ပြီး မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ထိုသို့ အကြံပြုရသည်ကို ဆင်ခြင်ပါ။
  - မိမိတို့အကြံဥက္ကာရေးအား ဖော်ထုတ် ပြောဆိုရာတွင် တိတိနှင့် လိုရင်းရောက်အောင်ပြောပါ။
  - မိမိတို့ ယူဆထားချက်များကိုလည်း အများဆွဲနှင့် မကိုက်ညီမည် စိုးရိမ်ပြီးဂျွယ်ဂျွယ်နှင့် လက်လျော့ခြင်း မပြုနိုင့်။ မိမိအရေးပါသည်ဟု ယူဆထားသည့် ထင်မြင်ချက်များကို တင်ပြရန် သတိရှိပါ။
  - မိမိအကြံဥက္ကာရေးထက် အသင့်လျော့ခုံး ကိစ္စရုပ်ကိုသာ ထောက်ခံသော်လည်းကောင်း၊
  - အချင်းချင်း အငြင်းပွားအဖြောက်ခြင်းထက် လူအများလက်ခံနိုင်မည့် အချက်ကို မခွဲခုံးဖြစ် ရွေးချယ်ပေးပါ။

Adapted from: A short guide to Consensus Decision Making

၄.၁.၁ လူမှုပြဿနာ ပုံစံယ်

လူမှုကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ‘လူမှုပြဿနာ ပုံစံယ်’ ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကျပြနိုင်သည်။ ဤနည်းစနစ်သည် ပြဿနာတစ်ရပ်အား အသေးစိတ်ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာနိုင်ပြီး ထိပြဿနာများ ဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးတည့်မည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အထောက်အကျ ပြုပေးနိုင်သည်။

လုပ်နည်းများ

၄.၁.၁ ကို ဖတ်ပြီးနောက် ဖော်ပြုပါ

‘လူမှုပြဿနာ ပုံစံယ်’ ကို သုံးသပ်ပြီး အောက်တွင်ပါသည့် ကွက်လပ်တွင် ‘လူမှုပြဿနာ ပုံစံယ်’ အသစ်တစ်ရပ် ပြုရပေးပါ။

၁။ ထိပုံစံယ်တွင် လူမှုပြဿနာတစ်ရပ် ကို ရွေးချယ်ပြီး ငင်းနှင့်သက်ဆိုင် သည့် အကြောင်းခြင်းရှာ များကို ဖြည့်စွက်ပေးပါ။ အချို့သော ပြဿနာ၏ အကြောင်းရှင်းများ ဖော်ပြရတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်နွယ်နေတတ်ပြီး ထိခက်နွယ်ချက် တိုကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြပေးပါ။

၂။ ထိပြဿနာရပ်ဖြစ်ဟုခြင်း၏ အကြောင်းရှင်းများကို ပုံစံယ်၏ အောက်ဘက်တွင် ရေးသား ဖော်ပြီးပါက ထိပုံစံယ်၏ အထက်တွင် ထိပြဿနာ၏ အကျိုးဆက်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါ။ ထိုအကျိုးဆက် အချင်းချင်းကြား ဆက်နွယ်မှုနှင့် အကြောင်းရှင်း အကျိုးဆက်များ အကြား ချိတ်ဆက်မှုကိုလည်း ဖော်ပြပေးပါ။

၄၁၂ လူမှုပြုအစည်းတစ်ရပ်၏ လိုအပ်ချက်များကို သိုးသပ်ဝေဖန်ခြင်း

လူမှုပြဿနာရပ်တစ်ရပ်ကို အဖြေရှာရန်အတွက် ငွေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းရင်း၊ အကျိုးဆက်တို့ကို သုံးသပ်ပြီးနောက် မိမိတို့၏ လူမှုလုပ်ငန်းက မည်သို့သော လူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ကို သုံးသပ်ဝေဖန်ရမည် ဖြစ်သည်။ လူမှုပြဿနာတစ်ရပ်ကို ပြည့်ပြည့်စုစုဖြစ်လေ့လာ ဆန်းစစ်ပြီးပါက မည်သို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို လူအဖွဲ့အစည်း ကောင်းစားရေးအတွက် အသုံးဝင်နိုင်မည်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုလူအဖွဲ့အစည်းတွင်ရှိသည့် အဖွင့်များ၏ လုပ်နိုင်စွမ်းများ၊ အရည်အသွေးများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

လုပ်နှင့်များ

ရှေ့တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သော ‘လူမှုပြဿနာပုံစံငယ်’တွင် ဖြည့်ချက်ခဲ့သည့် ပြဿနာများ၏ အကြောင်းရင်းတစ်ခုခဲ့အတွက် မည်သို့ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ကို ဆန်းစစ်ပေးပါ။ ပြီးနောက် ထိုသို့ ဖြေရှင်းရှုတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရေးမှုများ၊ လူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီး အောက်ပါ ယေားတွင် ဖြည့်ပေးပါ။

လိုအပ်ချက်	အတွေ့ဆုံးများ၊ မများ	အရေးကြီးမကြီး	ဦးစားပေးမှု
ကောင်းဝတ်ခုံများ၊ သတ်မှတ်ရေး	များ	အတော်အတန်အရေး၊ ကြီး	ထိပ်တန်းဦးစားပေး

၄၁၃ လူမှုလုပ်ငန်းများ၏ အကောင်ရှုတွင် ဓားရှုရှု မည် ရည်မှန်းချက်နှင့် ဦးတည်ချက်များ

လူမှုလုပ်ငန်းတစ်ခု စတင်ရန်အတွက် လူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်ပြီးသည့်အခါ နောက်တစ်ဆင့်အနေဖြင့် မိမိတို့လုပ်ငန်းအတွက် လက်တွေ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သော ရည်မှန်းချက်များ၊ ဦးတည်ချက်များ ထားရှုရမည် ဖြစ်သည်။

၄၁၃.၁ မည်သို့သော လူမှုလုပ်ငန်းအိုင်ရာ ရည်မှန်းချက် များ၊ ဦးတည်ချက်များ၊ ဓားရှုရှု မည်သို့သော လူမှုလုပ်ငန်းအိုင်ရာ

လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်ဆိုသည်မှာ မိမိပြုလုပ်ရန် ကြံးစည်ထားသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် လက်တွေကျကျ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် လမ်းပြေးနိုင်မည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုရည်မှန်းချက်များ သတ်မှတ်ရာတွင် လူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ထဲထဲဝင်ဝင် သိနားလည်ထားရန် လိုအပ်လှသည်။ ဥပမာဆိုရသော လူအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ မိသားစုဝင်များသည် မိမိတို့၏ သား၊ သမီးများ၊ ပညာသင်ကြားပေးရန် အက်အခဲများ ရှိနေကြပါက ထိုအခက်အခဲကို ဖြေလျော့ပေးနိုင်မည် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော်သူများအနေဖြင့်

ကျောင်းနေရာယ်ကလေးတိုင်း ပညာသင်ကြားနိုင်ရေး' သည် အဖွဲ့၏ ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သင့်သည်။

ရည်မှန်းချက်များထားရှိခြင်းသည် မိမိတို့ဆောင်ရွက်သောစီမံကိန်းများ အောင်မြင်တိုးတက်ရန် ထောက်ကူပေးသည်။ အဆိုပါ ရည်မှန်းချက်များသည် ယေဘုယျဆန်ပြီး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးအတွက်သာ ဦးတည်တက်ကြသည်။ (ဥပမာ – ကျောင်းနေရာယ်ကလေးများအတွက် လိုအပ်သောစာရေးကိရိယာများ ကူညီထောက်ပံ့ပေးရေး)

လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များသည် လုပ်ကိုလုပ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည် အဖွဲ့၏ စီမံသတ်မှတ်ထားချက်များဖြစ်ပေသည်။ စီမံချက်လုပ်ငန်းတစ်ရပ် အောင်မြင်၊ မအောင်မြင်ကို စစ်ဆေးရန်အတွက် မိမိတို့၏ ဦးတည်ချက်များ ရေးဆွဲချမှတ်စွဲကတည်းက လက်တွေ့တိုင်းတာနိုင်မည့် အစီအမံများကို ပြုလုပ်ထားရှိရမည်။ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဦးတည်ချက်များအကြေား ကဲ့ပြားချက်မှာ ဦးတည်ချက်များက အသေးစိတ်ဆန်ပြီး ကိန်းကဲ့သို့ အတွက် ထို့ကြောင်းများ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် လက်တွေ့တိုင်းတာနိုင်မည့် အချက်များ လိုအပ်သည်။ ဥပမာဆိုရသော မိမိတို့ လုပ်ငန်းသည် ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးများအတွက် စာရေးကိရိယာများ၊ ကူညီထောက်ပံ့ရေးဟု ရည်မှန်းချက်ထားဆောင်ရွက်ပါက ထိုလုပ်ငန်းအတွက် ဦးတည်ချက်မှာ စာအုပ်ဘယ်နှစ်အုပ်၊ ခဲတံဘယ်နှစ်ချောင်းကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည်၊ ထိုသို့ ထောက်ပံ့ရန်အတွက် ငွေကြေးမည်မျှစိုက်ထုတ်ရမည် စသည်တို့ဖြစ်ကြပေသည်။

ထိုသို့သော ဦးတည်ချက်များချမှတ်ရာတွင် မည်သို့ပြုလုပ်မည်၊ မည်သည့်နေရာတွင် ပြုလုပ်မည်၊ မည်မျှကြောနိုင်မည်၊ မည်မျှကုန်ကျမည် စသည်ဖြင့် အသေးစိတ်တွက်ကာ အစီအစဉ်ချကြရပေမည်။ ဥပမာအားဖြင့်

- ၁။ မည်သို့မည့်ပံ့ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- ၂။ မည်သည့်နေရာတွင် ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- ၃။ မည်သည့်အချိန်တွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်နည်း။
- ၄။ ထိုလုပ်ငန်းအတွက် လူအား၊ ငွေအား မည်မျှလို့မည်နည်း။

ဖော်ပြပါ ဦးတည်ချက်များကို ကြည့်ပြီး အောက်တွင်ရှိသည့် ယော်၏ သင့်တော်ရာ အကွက်တွင် ပြည့်စွက်ပေးပါ။

- ဣန်လ ၁၅ ရက် နေ့တွင် စာသင်ခန်းနေရာ ရှာတွေ့ပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၂၂ ရက် နေ့တွင် ပိတ်စာအဆောင် ၅၀ ပို့ပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၁၈ ရက် နေ့တွင် ပစ္စည်းကိရိယာများ ဝယ်ရန်အတွက် အကျိုင်းဆွဲအားလုံး ကောက်ခံပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၁၀ ရက် နေ့တွင် တစ်ပတ်လျှင် ၂၂ နာရီ သင်ကြားပေးနိုင်သည့် အလုပ်သင်ဆရာ ၃ ဦး ခန့်အပ်ပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၂၀ ရက် နေ့တွင် ပွဲကျင့်ပရန် နေရာအတိအကျ သတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၂၀ ရက် နေ့တွင် နံရံများ ဆေးသုတေသနပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၁၂ ရက် နေ့တွင် ဆောက်လုပ်ရေးသုံးကိရိယာများ ရှားရမ်းပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၂၀ ရက် နေ့တွင် လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်နှင့် ခဲ့တံ့အစုံ ၄၀ အလုံအလောက် ဝယ်ယူနိုင်ရန် အကျိုင်းဆွဲအားလုံး ကောက်ခံပြီး ဖြစ်ရမည်။
- လူအသေးစိတ် ၆၀ အတွက် အမားအစာကို ပွဲမစာမိ ၂၂ နာရီအလိုတွင် ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်ရမည်။
- ဣန်လ ၂၄ ရက် တွင် ခေါင်မိုးများ အပြီးအစီး ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်ရမည်။

ရည်မှန်းချက်	ဓာတ်ပြောက်နှင့် တိုးတက်စေရန်	ရုပ်ပွဲ ကောက်ခံပွဲ ကျင့်ပေးရန်	အဆောက်အအုံ ဟောင်းကို ပြုပြင်ရန်
ဦးတည်ချက်			

၄၀၃၂ ပည်မှန်းချက်နှင့် ဦးတည်ချက်များကို ပြန်လည် ဆောင်ရွက်ခြင်း

မိမိတို့ လူမှုစီမံခိန်းများ လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် အရေးပါသည့် ဦးတည်ချက် အနည်းငယ်ကိုသာ ဦးစွာသတ်မှတ်ထားရှိပါ။ ထို့အပြင် ထိုဦးတည်ချက်များသည် သက်ဆိုင်ရာလူအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်ပြည့်၁၀၀ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်လည်း အစဉ်အလေးထား ဆောင်ရွက်အပ်သည်။ သို့မှာလည်း လူမှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ် လူပ်ရှားသက်ဝင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ဦးတည်ချက်များကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီးနောက် ထိုဦးတည်ချက်များကို မည်သို့ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ကို စိစိုးကြရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါ စံနှစ်းများနှင့် တိုင်းတာသုံးသပ်ကြည့်ကြရပေမည်။

ဦးတည်ချက်များသည် တိကျသေချာမှုရှိရမည်

လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်တစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မည်သူက မည်သည့် လုပ်ငန်းအတွက် တာဝန်ယူနိုင်မည်။ မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့် နေရာတွင် လုပ်ငန်းလည်ပတိနိုင်မည် အစရှိသော လုပ်ငန်းအသေးစိတ်ကို စီစဉ်တွက်ချက်ပြီး ဖြစ်ရမည်။

ထိုကဲ့သို့ လုပ်ငန်းအသေးစိတ်ကို အသေးစိတ် မတွက်ချက်ဘဲ ယေဘုယျဆန်ဆန် ဦးတည်ချက်တစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်မည် ဆိုပါက ထိုလုပ်ငန်းတစ်ရပ် အောင်မြင်ရန် မလွယ်ကူလှသော် ကျောင်းတက်နှင့် မြှင့်မားရေး အစီအစဉ် တစ်ရပ်အတွက် ဦးတည်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ‘ကလေးငယ်တိုင်း ကျောင်းတက် နိုင်ရေး’ ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းက ယေဘုယျဆန်လွန်းသည်။ ‘ကျေးဇား၊ ရပ်ကွက်တစ်ခုမှ မူလတန်းခြားရွယ်ကလေးငယ်များ ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် လိုအပ်သော စာရေးကိရိယာ များ ထောက်ပံ့ပေးရေး’ ဟူသော ဦးတည်ချက်မှသာ ပြည့်စုံသော တိကျသေချာသော ဦးတည်ချက်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပေမည်။

မိမိတို့၏ ဦးတည်ချက်များသည် တိကျသေချာမှု၊ မရှိကို အောက်ပါ သတ်မှတ်ချက် များနှင့် ချိန်ထိုးစစ်ဆေးနိုင်ပေသည်။

- တိကျခိုင်မာသော ရလဒ်ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင်။
- ထိုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ဖော်ဆောင်မည့် နေရာဖော်ပြထားမှုရှိ၊ မရှိ။
- ထိုရလာဒ်များကို မည်သူတို့ ရရှိခံစားနိုင်သနည်း။

ဦးတည်ချက်များသည် တိုင်းတာဆန်းစစ်နိုင်ရမည်

လူမှုလုပ်ငန်း ဦးတည်ချက်များသည် တိကျသေခြာမှုရှိရန် သာမက တိုင်းတာဆန်းစစ်နိုင်လောက်သည့် အရည်အသွေးလည်း ရှိရပေမည်။

ဥပမာ ၁။ ‘ကလေးကယ်များ ပညာသင်ကြားနိုင်ရေး’ အစီအစဉ်အတွက် ဦးတည်ချက် ချမှတ်ရာတွင် ‘ဆင်းရဲသော ဒေသတစ်ခုရှိ ကလေး (၁၀၀) အတွက် တစ်ဦးလျှင် ဗလာစာအုပ် (၄) အပ်၊ ဘောပင် (၆) ချောင်း၊ ကျောင်းဝတ်စုံ (၁) စု ကျစီ ရှိရေးလောက်သည့် ဟူသော ဦးတည်ချက်မျိုးမှသာ ပြည့်စုံမှ ရှိပေမည်။

ထိုကဲ့သို့သော ဦးတည်ချက်များကို ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် မိမိတို့ ဦးတည်ချက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် ကိန်းကဏ္ဍားများ တိကျခိုင်မာမှုရှိ။ မရှိ ထိုကိန်းကဏ္ဍားများက လူမှုလုပ်ငန်းအပေါ် မည်မျှသက်ရောက်မှ ရှိနေသည် စသော အကြောင်းအရပ်ရပ်တို့ကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်နိုင် ရပေမည်။ ဦးတည်ချက်တစ်ရပ်ကို တိုင်းတာဆန်းစစ်ရာတွင် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ရသော အရာဝတ္ထုများကို တွက်ချက် ဖော်ပြရ သကဲ့သို့ ပိုင်းခြားတိုင်းတာရန် မလွယ်ကူသည့် အရည်အသွေးများ၊ အကြောင်းခြင်းရာ များကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ထိုသို့တိုင်းတာဆန်းစစ်ရာတွင် အောက်ပါ မေးခွန်းများမေး၍ ဆန်းစစ်နိုင်ပေမည်။

- ထိုလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သည့် အထောက်အပံ့များ ပမာဏ မည်မျှရမည်။
- ထိုပမာဏ ပြည့်မီအောင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်။

ဦးတည်ချက်များသည် ပက်တွေ့အသုံးချိန်းရမည်

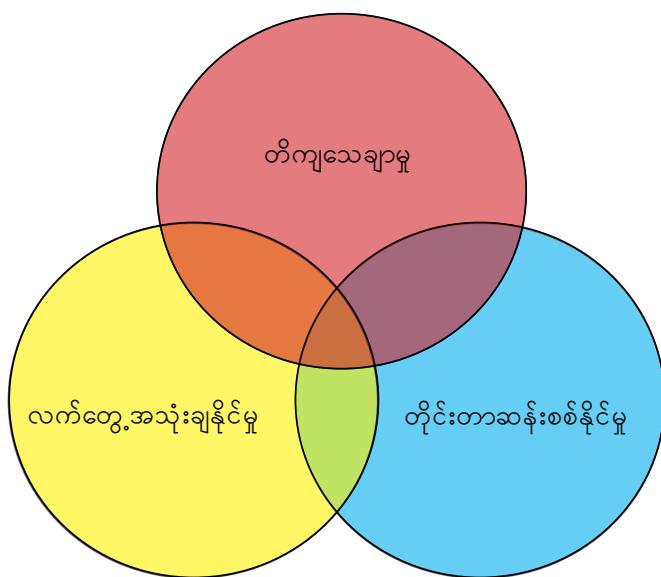
နောက်ဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် မိမိတို့လုပ်ငန်း အစီအမံများ၏ လက်တွေ့အသုံးချိန်းစွမ်းကို ဆန်းစစ်ကြရန် ဖြစ်သည်။ ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် ဥပမာတွင် ကျောင်းသား (၁၀၀) အတွက် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ပေးရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ငွေကြေးအကူအညီများ လိုအပ်ပေမည်။ ထိုသို့သော ငွေကြေးအကူအညီများကို သတ်မှတ်အချိန်တွင် ရှာဖွေရန်မှာ လက်တွေ့တွင် ခက်ခဲမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လက်တွေ့ကျသေ ဦးတည်ချက်သတ်မှတ်ရန်အတွက် မိမိတို့တွင် ရှိသည့် ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေပေါ်မှတည်၍ ထောက်ပံ့မည့် ကျောင်းသားအရေအတွက်ကို လျော့ချုခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း (ဥပမာ- ကျောင်းသား ၅၀ သာ ထောက်ပံ့မည်)၊ သင်ထောက်ကူ ထောက်ပံ့မှ ပမာဏကိုလည်းကောင်း လျော့ချုခြင်းပေသည်။

ထိုသို့သော လက်တွေ့ကျသည့် ဦးတည်ချက်များ သတ်မှတ်ရာတွင် အောက်ပါတို့နှင့် တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးနိုင်သည်။

- စီမံကိန်းအတွက် လိုအပ်သောပစ္စည်း ပမာဏများ ပြည့်မီမှုရှိ၊ မရှိ၊
- သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း ထိုလုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်နိုင်မှုရှိ၊ မရှိ၊
- ရှိသုံးသည့် အထောက်အပံ့များနှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်နိုင်၊ မနိုင်၊
- လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အကြံ့ဥာဏ်များနှင့် အထောက်အပံ့များ ရရှိနိုင်မှုရှိ၊ မရှိ။

ဖော်ပြပါးတည်ချက်တို့ကို ကြည့်ပြီး အောက်တွင်ပါသည့် စက်ရိုင်းယော်၏ သင့်တော်သော နေရာတွင် ပြည့်စွက်ပေးပါ။

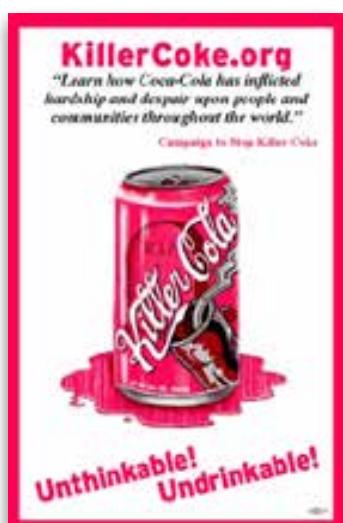
- ၁။ နောင်နှစ်အတွင်း သင်ထောက်ကူပြုပစ္စည်းများအား ဒုက္ခသည်စာန်းအသစ်များဆီသို့ ပေးပို့ နိုင်ရေး;
- ၂။ စီမံကိန်းကာလ၏ လအတွင်း ငါးတန်းမှ ရှစ်တန်းကလေးများအား စာသင်ကြားပေးနိုင်မည့် လုပ်အားပေးဆရာ အရေအတွက် တိုးတက်နိုင်ရေး;
- ၃။ မိခင်များအတွက် သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး အင်္ဂလာက်စာ အိုင်တိနှင့် အလုပ်ရှာဖွေမှု တို့ကို သင်ကြားထောက်ကူပေးနိုင်ရေး;
- ၄။ ဟောပြောပွဲများ ကျင်းပပေးပြီး ထိုဟောပြောပွဲတွင် ပို့ချသည့်ကူမှုရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက် များမှ အနည်းဆုံး ၂၂၅၀ကို တက်ရောက်သူ သုံးပုံ နှစ်ပုံခန့်က လက်တွေ့အသုံးချခိုင်ရေး;
- ၅။ ဒုက္ခသည်များ၏ ဘဝအခြေအနေ တိုးတက်လာစေရေး;
- ၆။ ထိုစာန်းများမှ မိဘမပြည့်စုံသည့် မီသားစုဝင် (၁၀၀) ၏ ကလေးငယ်များ အတွက် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးထောက်ပို့မှုများကို ၁၀ နှစ်ဆက်တိုက် ကူညီပေးနိုင်ရေး;
- ၇။ ဒုက္ခသည် အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးရေး အမီအစဉ်တို့ကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်ရေး;
- ၈။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၃၀ ခုနှစ်နေ့နောက်အားထုတ်ပေးရှိသူ ဒုက္ခသည် သင်တန်းကျောင်းများ တွင် ၁၆၉၁၆၃၂ အကြောင့်ပို့ချသည့် Microsoft Wordကိုအသုံးပြုပြီး သင်တန်းသား အားလုံး၏၇၅% ‘အလုပ်လျောက်လွှာ’ ရေးသားနိုင်စေရေး။

- ၁။ အတန်းဖော်တစ်ဦးနှင့် တွဲဖက်ပြီး မိမိတို့ရေးဆွဲ သတ်မှတ်ထားသည့် ကူမှုစီမံကိန်း၏ ဦးတည်ချက် သုံးရပ်ကို ရေးပေးပါ။ ထိုနောက် အခြားသော အခန်းဖော်များအား ပြုပြီး အထက်ပါ စက်ရိုင်းယော်တွင် ပြည့်စွက်ရှိပါ။
- ၂။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသုံးပြည့်စွက်ရသည်ကို မေးမြန်းနားထောင်ပေးပါ။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက် ကိုပင် နေရာများ ဖော်လျှော့ထပ်မံ လုပ်ဆောင်ပေးပါ။
- ၃။ မိမိတို့ ချမှတ်ခဲ့သည့် ဦးတည်ချက်များတွင် ပြည့်စွက်စရာများရှိက ပြည့်စွက်ပေးပြီး၊ အခြားသော အဖွဲ့များနှင့် အထက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်ကိုပင် ထပ်မံပြုလုပ်ပါ။

အခိုင်းများ ကျောင်းသူလေးတစ်ဦး
ရပ်ကွက်သန့်ရှင်းရေး
အကျိုးအတွက် ပါဝင်နော်ဖြစ်သည်။
အမိုက်သရိုက်များ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို
လုအများ သတိထားမိစေနိုင်ရန်
အတွက် ဆိုင်းဘုတ်တွင် ရေးသား
ကိုင်ဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

killercoke.org အဖွဲ့အစည်းမှ
ထုတ်ပြန်ထားသည့် ပိုစတာဖြစ်ပြီး
ကိုကာကိုလာကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ရပ်များကို
မကျေနှင့် သပိတ်မောက်ကြရန်
နှီးဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၄၁၄ လူမှုလုပ်ငန်းများနှင့် တွေ့ကြံရနိုင်သည့် အခက်အခဲ အတားအခီးများ

မိမိတို့ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းအတွက် ဦးတည်ချက်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ
သတ်မှတ်ပြီးပါက ထိုလူမှုလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးဆိုင်မည့်
လုပ်ငန်းစဉ်များအား စဉ်းစားကြရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ငန်းစဉ်များအား
လက်တွေ့စတင် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခက်အခဲများ ကြံတွေ့ရနိုင်ပြီး
ထိုအခက်အခဲများ ကျော်လွှားနိုင်ရန် ကြံဆောင်ကြီးပမ်းကြံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

၄၁၅ လူမှုပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေးဆိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အန်းစစ်တွေ့ကုတ်ခြင်း

လူမှုပြဿနာများ ဖြေရှင်းဆိုင်မည့် လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်
ဥပမာအားဖြင့် အလှုံအတန်းပြုခြင်း၊ အသိပညာမျေဝေရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
မိမိတို့လုပ်ငန်းအတွက် တတ်နိုင်သူများထံမှ အကုအညီအထောက်အပံ့များ တောင်းဆိုခြင်း
အစရှိသည့် လုပ်ဆောင်ချက်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။

လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လိုသူများအတွက် အောက်ပါ လုပ်ဆောင်ချက်
များကို လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

- သက်ဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်အကြီးအကဲများ ထံသို့ လူမှုရေးဆိုင်ရာ
အကြံပြုစာများ ပေးပိုခြင်း၊
- ရပ်ကွက်သန့်ရှင်းရေးအတွက် လုပ်အားပေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- လူအသိင်းအရိုင်းအကျိုးပြု အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ရုပ်ငွေ ရှာဖွေရေး
လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- လူမှုအကျိုးပြုအဖွဲ့များတွင် လုပ်အားပေး ပါဝင်ခြင်း၊
- သတင်းမီဒီယာများတွင် လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ သတင်းများ၊ အချက်အလက်များ
ရေးသား ဖော်ပြခြင်း၊
- မဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊
- လူအဖွဲ့အစည်းကိုယ်စားပြု စစ်တမ်းများကောက်ယူခြင်း၊
- ထိုကောက်ယူရရှိထားသော စစ်တမ်းများကို ဆွေးနွေးမွဲများ၊ ကျောင်းစည်းဝေးပွဲ
များနှင့် လူထု လူပ်ရှားမှုများတွင် တင်ပြအစီရင်ခံခြင်း၊
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့် ကုန်ပစ္စည်းများ (သို့) လူအခွင့်အ
ရေး ချိုးဖောက်မှုများကို သပိတ်မောက် ဆန္ဒပြခြင်း၊
- လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပညာရှင်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖိတ်ကြား၍
ဆွေးနွေး အကြံပြချက် ရယူခြင်း၊

မိမိတို့ဆောင်ရွက်မည်ဟု စဉ်းစားထားသည့် လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများနှင့် ငြင်းတို့၏
ဦးတည်ချက်များကို စဉ်းစားရေးချေပေးပါ။ ငြင်းတို့ကြား ဆက်နွယ်ချက်ပြ ပုံစံကိုတစ်ခုကိုပါ
ပြုချေပေးပါ။

၄.၄.၂ လူမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခက်အခဲ၊ အတားအဆီး များကို ဆန်းစစ်ခြင်း

မိမိတို့လုပ်ဆောင်ကြမည့် လူမှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဦးတည်ချက်များ ချမှတ်ပြီး
ပါက ထိုလုပ်ငန်းများ လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန် စဉ်းစားဖော်ဆောင်
ကြရပေမည်။ ထိုသို့ ဖော်ဆောင်ရာတွင် အခက်အခဲများ ကြံတွေ့နိုင်သည်မှာ
သဘာဝဖြစ်ပြီး ထိုအခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရန်မှာ မိမိတို့၏ တာဝန်
တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ခံယူထားရမည်။ ထိုအခက်အခဲများတွင် လုပ်ငန်းအတွက် ငွေအား၊
လူအား မလုပ်လောက်ခြင်း ကဲ့သို့သော အတားအဆီးများ၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ
ပြဿနာရပ်များ၊ အတိုက်အခံပြုလုပ်ခံရခြင်းများ အစရှိသည် အခက်အခဲ ပြဿနာများနှင့်
ကြံတွေ့နိုင်ပေသည်။

ထိုကဲ့သို့သော လူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ကြံတွေ့နိုင်မည့် အခက်အခဲများ၊ အတားအဆီးများကို
ဆင်ခြင်ကြရမည့် ဖြစ်ပြီး မည်သို့ ကျော်လွှားနိုင်သည်ကိုလည်း အစဉ်သုံးသပ်နေသင့်သည်။
အချို့သော အခက်အခဲများသည် ဖြောင်းရန် လွယ်ကူတတ်ပြီး အချို့မှာမူ အဖြော်ရန်
ခက်ခဲနိုင်သည်ကို သတိမှုအပ်ပေသည်။

အောက်ပါ ယော်ကို ဥပမာဏပြီး သက်ဆိုင်ရာ လူမှုလုပ်ငန်းများ ဖော်ဆောင်ရာတွင်
ကြံတွေ့နိုင်မည့် အခက်အခဲများ မည်သို့ အဖြော်ရန်ပုံမျိုးများ စာရင်းပြုချေပေးပါ။
(အောက်တွင် ယော်ပုံစံ နမူနာပြတော်ပေးသည်)

လူမှုလုပ်ဆောင်ချက်	အတားအဆီး	ဖြောင်းချက်
ကျောင်းအထောက်အကူပြု လုပ်ငန်းများအတွက် အလုပ်ငွေ စုဆောင်ခြင်း။	ပိုက်ဆံမတတ်နိုင်သူများရှိနေခြင်း။	အော်မြော် တတ်နိုင်သူဆွဲမျိုးများထံ စာရင်းပြုး အကူအညီတောင်းခြင်း။
ရန်ပုံငွေအတွက် ပွဲတစ်ပွဲကျင်းပေါင်း။	နေရာအလုပ်အလောက် မရှိ။	ရပ်ကွက်အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း နေရာ တောင်းခံခြင်း။
တစ်ပတ်နှင့် ကျောင်းဝတ်ခုံများကို စုဆောင်ခြင်း။	တစ်ပတ်ခြဲများ အလုပ်အလောက် မရှိခြင်း။	အော်မြော် ဆွဲမျိုးများထံ အကူအညီတောင်းခြင်း။
ကျောင်းဝတ်ခုံအဟောင်းများကို ပြန်လည် ပြုပြင်ချုပ်ပျုံခြင်း။	ထိုအဝတ်များ မည်သို့ ရှိနိုင်မည်ကို မသိခြင်း။	အသိုင်းအဝိုင်းကို ဖော်ခြင်း (သို့) အော်မြော်တွင် သွားရောက်စုဆောင်းခြင်း။
စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များထံမှ အလုပ်ငွေ ကောက်ခြင်း။	ဆွဲဆောင်မှုရှိသော ပေးစာ မရေးတတ်ခြင်း။	ရေးသားခြင်းဆိုင်ရာ အတတ်ပညာများ ရှာဖွေသင်ယူခြင်း။

၄၁၅ ပါမံကိန်းရေးခွဲခြင်း

လူမှုလုပ်ငန်းများ၏ အခက်အခဲများကို အဖြေရှာပြီးပါက မိမိတို့လုပ်ငန်းပန်းတိုင် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည့် စီမံကိန်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ ထိုစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲရာတွင် ရေတိပြသသနာများကို ဖြေရှင်းမည်လား၊ ရေရှည်လုပ်ငန်းများအတွက် ရည်ရွယ်သလား ဆိုသည်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်။ အချို့သော ရေရှည်လုပ်ငန်းများတွင်လည်း လက်ငင်းခံစားရနိုင်သည့် အကျိုးတရားများ ရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် လူမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရေတိစီမံကိန်းများ ထားရှိခြင်းက ပိုမို လက်တွေ့ကျပြီး လူအဖွဲ့အစည်းအကျိုးကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပေမည်။ အောက်တွင် ကမ္ဘာတစ်စုံများရှိ နိုင်ငံအသီးသီးမှ လူမှုလုပ်ငန်းများ မည်သို့ စီမံကိန်းချေဆောင်ရွက်ပုံများကို ဖော်ပြပေးထားသည်။

၁။ ဘရာဒီးနိုင်ငံရှိ လမ်းပေါ်တွင် ကြံ့ရာကျပ်မ်းလုပ်ဆောင်နေကြရသည့် အမျိုးသမီးကယ်လေးများက အော်အင်ဒီအက်(စံ)၊ မူးယစ်ဆေး၊ အိမ်ထောင်ရေး နှင့် အလုပ်လက်များအကြောင်း ဖော်ပြသည့် ဗာတ်လမ်းတို့လေးများဖြင့် လူညွှန်လည် ကပြနေကြသည်။ ထိုသို့ ကပြကြရခြင်းမှာ ဘဝတူ အမျိုးသမီးကယ်လေးများ၏ သောကအမော များကို ဖြေသိမ်းပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထိုအပြင် အမျိုးသမီးများ အတွက် အော်အင်ဒီအက်စံ ရောဂါပညာပေး အစီအစဉ်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးကြသည်။

၂။ အီနို့ယရှိ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်တစ်ခုမှ လူငယ်တစ်စုံသည် ဘတ်စိကားဂိတ်တွင် စားသောက်ဆိုင်တစ်ဆိုင် ဖွင့်ထားသည်။ ထိုသို့ ဖွင့်လှစ်ရန်အတွက် ဟင်းချက်နည်း၊ ဇည်ခံနည်းနှင့် စာရင်းယေားများ ကိုင်တွယ်ပုံနည်း စနစ်များ စသည်တို့ကို ဦးစွာသင်ယူထားကြသည်။ ထိုသို့ ဖွင့်လှစ်ထားခြင်းကြောင့် ထိုလူငယ်များအနေဖြင့် အာဟာရပြည့်ဝသော အစားအစာများကို နေ့စဉ်စားသုံး နိုင်ကြပြီး ပိုလျှံ့သော စားဖွယ်ရာများကိုလည်း အနီးအနားရှိ ကလေးငယ်များကို ကျွေးမွှေး ထောက်ပုံပေးကြသည်။

၃။ ကိုလဲဘိသာရှိ လူငယ်တစ်စုက ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များတွင် တစ်ကိုယ်ရည် ကျော်မာရေး ပညာပေးခြင်း၊ အခြေခံကျော်မာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မိုလားရေအိုးဆိုင်ရာ ပညာပေးရေး အစီအစဉ်များ လုပ်ဆောင်ခြင်း စသော လုပ်ငန်းများကို လူညွှန်လည် လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်။

၄။ ယူဂန်ဒါရှိ ကျောင်းသားတစ်စုတို့က မွေးမြှေးရေးတိရှေ့နှုန်းများကြောင့် ညစ်ညမ်းနေသည့် ရေတွင်းအား သန်ရှင်းရေးလုပ်ငန်း များကို စပေါင်း လုပ်ဆောင်ထားကြသည်။ မသန်ရှင်းသောရေကြောင့် ဖြစ်ပွားနိုင်သော ရောဂါဆိုးများအကြောင်း အသီးပညာပေး ပြောတ်တစ်ပုဒ်ကိုလည်း ဒေသခံများအား ကပြ ဖျော်ဖြေကြသည်။

၅။ အောစနီးယားတွင် လူငယ်တစ်စုက ရွယ်တူ သူငယ်ချုံးများအတွက် ရေဒီယို အစီအစဉ်တစ်ရပ် ဖန်တီးထားသည်။ ထိုအစီအစဉ်အတွက် အတွေ့အကြံရှိ အယ်ဒီတာများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ပြီး စစ်ဆေးဒုက္ခသာ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များ အကြောင်း စီစဉ်ထုတ်လွှာ့ပေးလျက် ရှိသည်။ ထိုအပြင် ကျောင်းဆက်လက် မတက်ရောက်နိုင်သည့် ကလေးငယ်များ အတွက်လည်း ကျောင်းသင့်ရှိုး ဗလာစာအုပ်များကို ပုံးပိုးပေးထားသည်။

၆။ ဂျာမားတွင် လူငယ်တစ်စုသည် ရွာလေးရွာအတွက် ရေပိုက်လိုင်းများကို သွယ်တန်းထားရှိသည်။ ထိပိုက်လိုင်းများကြောင့် ရွာသူရွာသားများမှာ သန်ရှင်းသော ရေကို ရှုံးသုံးခဲ့နိုင်ကြပြီး စိုက်ပျူးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက်လည်း များစွာ အထောက်အကူပြုသည်။

၇။ ပိုရူးနိုင်ငံတွင် အလုပ်သမားများ စုပေါင်း၍ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို စုပေါင်း တည်ထောင်ထားသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် လမ်းဘေးတွင် ကျင်လည်နေကြသည့် ကလေးငယ်လေးများ ကူညီစောင့်ရှောက် ပေးနိုင်မည့် ဆွေးနွေးခွဲတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်စီမံထားရှိသည်။ ထိုအဖွဲ့ဝင်များအတွက် အရေးပေါ် ကူညီထောက်ပံ့ရေး အစီအမံများလည်း ပြုလုပ်ထားရှိပြီး မိမိတို့ရပ်ကွက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကျော်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ကလေးသူငယ်များ စောင့်ရှောက်ရေး စသော သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း စစ်တမ်းကောက်ယူထား ရှိသည်။

၄.၅.၁ လူမှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်အား ရွှေးချယ်ခြင်း

မိမိလက်တွေ့လုပ်ဆောင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည့် လူမှုလုပ်ငန်းများကို ဦးတည်ချက်များ ရည်ရွှေးချက်များနှင့်အတူ ယဉ်တွေ့ဖော်ပြပါ။ ထိုလူမှုလုပ်ငန်းများထဲမှ မည်သည်တိုက လက်တွေ့ကျော်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ကို အခြေခံပြီး အဆင့်အလိုက် ပိုင်းစီးသတ်မှတ်ပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

၄.၅.၂ လုပ်ငန်းအဆင့်များကို အစီအစဉ်ချေားဆွဲခြင်း

၅။ အပိုင်းသည် စီမံကိန်းများချုပ်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လိုအပ်သည့် အသေးစိတ်လုပ်ငန်းအဆင့်များ ရေးခွဲချုပ်တွေ့ရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းအဆင့်များ ချုပ်တွေ့ရာတွင် အောက်ပါတို့ကို သတိပြု လိုက်နာအပ်သည်။

၁။ မိမိတို့လုပ်ဆောင်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းသည် မည်သို့သော လုပ်ငန်းဖြစ်သနည်း။
ဥပမာ - ယဉ်ကျေးမှုဖျော်ဖြော်ပြုလုပ်ပြီး ရုံးငွေ ရှာဖွေရန်။

၂။ စီမံကိန်း၏ ဦးတည်ချက်များမှာ မည်သည်တို့နည်း။ ဥပမာ - ကလေးငယ် (၅၀) ဦးအတွက် ကျောင်းသုံးပစ္စည်း ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန်။

၃။ စီမံကိန်းဦးတည်ချက်နှင့် မိမိလက်တွေ့ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းတို့ ထပ်တူကျမှုရှိ၊ မရှိ။ ဥပမာ - ကလေးများကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် လိုအပ်သော ငွေကြေးအထောက်အပံ့များ လုံလောက်မှုရှိခြင်း။

၄။ လုပ်ငန်းအဆင့်များ သတ်မှတ်ရာတွင် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်မှု။
ဥပမာ - ဖျော်ဖြော်များ ကျင်းပခြင်း၊ စိတ်စာများ ပေးဝေခြင်း၊ အလုပ်ငွေများ လုညွှဲလည်ကောက်ခံခြင်း။

၅။ ပြည့်စုံသော လုပ်ငန်းအဆင့်များ သတ်မှတ်ရန်အတွက် မိမိတို့လုပ်ဆောင်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းကို အဆင့်ဆင့် ပိုင်းခြား လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ပါကစ်စတန် အချိုးသမီးငယ်လေးများ
ယဉ်ကျေးမှုဖျော်တော်တစ်ခုတွင်
ပါဝင်ကပြနေကြပုံ

မိမိတို့ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းအတွက် ဦးတည်ချက်များ ပြည့်စီးရန် ထောက်ပံ့ ပေးနိုင်မည့် လုပ်ငန်းအဆင့်များကို ဖော်ပြပေးပါ။

၄.၁၆ လူမှုလုပ်ငန်းသိုင်ရာ လူအရင်းအမြစ်၊ အကောက်အပဲနှင့် ကျော်မှုများ

မိမိတို့ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုလုပ်ငန်း၏ စီမံချက်များ၊ လုပ်ငန်းအဆင့်များကို သတ်မှတ်ပြီးပါက ထိုလုပ်ငန်းအဆင့်များ လုပ်ဆောင်ရာတွင် မည်သည် အချက်များ လိုအပ်မည်ကို စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

၄.၆.၁ လူမှုလိုအပ်ချက်များကို မည်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

လုပ်ငန်းအဆင့်တစ်ခုစီအတွက် သတ်မှတ်ရာတွင် လူမှုလိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းတွက်ချက်ကြရမည်။

၁။ မည်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ လူမှုအထောက်အပဲ၊ အကူအညီများ လိုအပ်သနည်း။ (ဥပမာ - ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ အသင်းအဖွဲ့ဝင်များ)

၂။ မည်သို့သော အတိုက်အခံများ ကြံ့တွေ့နိုင်သနည်း၊ မည်သို့ဖြေလျော့ပေးနိုင် မည်နည်း။

၃။ စီမံကိန်းကြောင့် မည်သူတို့အပေါ် သက်ရောက်နိုင်သနည်း။ (ဥပမာ - ရပ်ကွက်နေ အသိင်းအရိုင်းများ၊ ဒေသခံလုပ်ငန်းများ၊ အဘဏာမဲ့ပြည်သူ များ၊ စသည်) စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော် ရေးဆွဲရာတွင် ထိုသူတို့ကို မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်နည်း။

၄။ မည်သို့သော အထောက်အပဲ၊ ငွေကြေး၊ အကူအညီများ လိုအပ်မည်နည်း။ ထိုလိုအပ်ချက်များကို မည်သို့သော နည်းစနစ်များအသုံးပြု၍ ရရှိနိုင်မည်နည်း။

၅။ ထိုစီမံကိန်း လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည့် အရည်အသွေးများ (ဥပမာ - စာတမ်းပြုစုစုပေါင်း၊ လုထိနှင့် ဆက်ဆံခြင်း၊ စစ်တမ်းများကောက်ယူခြင်း စသည်) ကို မည်သို့ဖြောင့်တင်ပေးနိုင်မည်နည်း။

လူကျင့်ခွန်း

- ၁။ အဖွဲ့များခွဲဗြို့ဗြို့ မိမိတို့ လုပ်ဆောင်မည့် လူမှုလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်မည့် အရည်အသွေး၊ အထောက်အပဲနှင့် လူအရင်းအမြစ် စသည်တို့ကို ပြရရေးသားပေးပါ။
- ၂။ ထိုသို့ပြုစုစုပေါင်း အားသော အဖွဲ့များနှင့် လဲကုယ်မျှဝေပေးပါ။ ထိုနောက် ထိုအဖွဲ့ရေးသားထောက်သည့်အတွက် ထိုအဖွဲ့အားသော အဖွဲ့များမှ လိုအပ်သည်တို့ကို ပြင်ဆင်ပေးပါ။
- ၃။ မိမိတို့ အဖွဲ့များကို ပြန်လည်ရှုပါက မိမိတို့ပြုစုစုပေါင်း အားသော အဖွဲ့များပေါ်တွင် ထိုအဖွဲ့အမြင်များ ပြင်ဆင်ထားချက်များကို စစ်ဆေးရန် အဆင့်မြင့်မှုများကို စေရန် ဖြစ်ပေးပါ။

၄.၆.၂ လူမှုအခါးအစဉ်တစ်ရပ် စတင်ရေးဆွဲခြင်း

မိမိတို့ လူမှုလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သည့် လူမှုအရင်းအမြစ်၊ အထောက်အပံ့နှင့် အရည် အသွေးများကို စစ်တမ်း ကောက်ယူပြီးပါက နောက်တစ်ဆင့်အနေဖြင့် လူမှုအစီအစဉ်ကို စတင်အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရန် မိမိတို့ရရှိထားသော အချက်အလက်များကို အောက်ပါအတိုင်း စနစ်တကျ စာရင်းပြစ် ထားကြရပေမည်။

လုပ်ဆောင်ချက်	လုပ်ဆောင်မည့်သူ	အထောက်အပံ့	ကုန်ကျစရိတ်	အချိန်အပိုင်းအြား
လုပ်ဆောင်မှု(၁) ညာစွဲမှု သံကျွဲမှုများ	ကျော်ကျော်၊ ပြို့စုံသံကျွဲမှုများ			
လုပ်ဆောင်ရန်-- ဓာတ်အရာဝယ်ရန်	ကျော်ကျော်	ငွေကြေး အထောက်အပံ့၊ ကော်တော်ဆိုင်ကယ်	ဂျောင်းခွဲ	၂နာရီကြာမည်။ (ပွဲ ကျင်းပရန် ၂ရက် အလို တွင် ပြုလုပ်ရန်)
လုပ်ဆောင်ရန်-- အအေးဝယ်ရန်	ဌော်	ငွေကြေး အထောက်အပံ့၊ ကော်တော်ဆိုင်ကယ်	ဂျောင်းခွဲ	၂နာရီကြာမည်။ (ပွဲ ကျင်းပရန် ၁ရက် အလို တွင် ပြုလုပ်ရန်)
လုပ်ဆောင်ရန်-- ဓာတ်အခင်းအကျင်းများ ပြင်ဆင်ရန်	ထက်နိုင်းသံကျွဲမှု			၂နာရီကြာမည်။ (ပွဲ ကျင်းပရန် ၂နာရီ အလို တွင် ပြုလုပ်ရန်)
လုပ်ဆောင်ရန်-- ချက်ပြုတွင်ရန်	ကျော်ကျော်၊ ပြို့စုံသံကျွဲမှုများ	အအေးအအား ဒယ်အိုးကြီးများ		၆နာရီကြာမည်။ (ပွဲ ကျင်းပရန် ၂နာရီ အလို တွင် ပြုလုပ်ရန်)

အန်းခွဲ (၄.၅.၁) တွင် ပြုစုံသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်များကို အခြေခံပြီး ထိုလုပ်ငန်းအဆင့် တစ်ခုခဲ့အတွက် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အောက်ပါ ယော်တွင် ပြည့်ပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

လုပ်ဆောင်ချက်	လုပ်ဆောင်မည့်သူ	အထောက်အပံ့	ကုန်ကျစရိတ်	အချိန် အပိုင်းအြား

၄.၇ ကိုဖတ်ပြီးရောက်

အဖွဲ့များ ဖွဲ့ပြီး မိမိတို့မီမံကိန်းကို
မှတ်တမ်း တင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို
ပိုင်းဝန်း စဉ်းစားပေးပါ။ မည်သည့်
နည်းလမ်းများက လွယ်ကူမည်။
စိတ်ချရမည်ကိုပါ ထည့်သွင်း
ဖော်ပြပေးပါ။

၄.၈ စီမံကိန်းကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

မိမိတို့လက်တွေ့ဆောင်ရွက်သည့် လူမှုစီမံကိန်းကို ခိုင်ယာရီ၊ ဂျာနယ်များ
ရေးသားထားခြင်း၊ ပါတ်ရုံ/အသံများ ပြုလုပ်ထားခြင်း အစရှိသည့် မှတ်တမ်းများ
ပြုစုထားရှိအပ်သည်။ ထိုမှုလည်း ထိုစီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှု အခြေအနေကို
အစဉ်အကဲခတ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

၄.၉ မိမိတို့၏ လူမှုစီမံကိန်းများအား အကဲဖြတ်ခြင်း

မိမိတို့လုပ်ဆောင်မည့် စီမံကိန်းသည် ရေတို့ဆောင်ရွက်သည်ဖြစ်စေ၊ ရေရှည်
ရည်မှန်းချက်ထားသည်ဖြစ်စေ ထိုစီမံကိန်းအား အစဉ်ဆန်းစစ်နေရမည် ဖြစ်သည်။
ထိုမှုလည်း မိမိအဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များက ရည်မှန်းချက်များ၊ ဦးတည်
ချက်များနှင့် ကိုက်ညီ၊ မည်ကို ဆန်းစစ်နိုင်ပေမည်။ ထိုမှတ်စားမှု မိမိတို့လုပ်ငန်းများ
ဆတက်ထမ်းပါး အောင်မြင်စေရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

စီမံကိန်းများကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းက မိမိတို့လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်၏ အားသာချက်၊
အားနည်းချက် များကို သိမြင်နိုင်စေပြီး ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည် စီမံကိန်းများအတွက်
အထောက်အကူးပေးစေ နိုင်မည်။

- ထိုသို့ အကဲဖြတ်ရာတွင် အောက်ပါတို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ပေသည်။
- စီမံကိန်း အောင်မြင်မှုရှိပါရဲ့လား။ ဦးတည်ချက်များအတိုင်း အပြည့်အဝ
ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသလား။ သိသာသော ပြောင်းလဲမှုများ ဖော်ဆောင်နိုင်ပါ
သလား။
- စီမံကိန်းအတွက် အရှုံးများနှင့်ရော ရင်ဆိုင်ရပါသလား။ အခက်အခဲအသစ်
များနှင့် ရင်ဆိုင်ကြံ့တွေ့ရပါသလား။ စီစဉ်မှ ညံ့ဖျင်းခြင်းကြောင့်လော၊ စွမ်းရည်
လိုအပ်ချက်ကြောင့်လော။
- ဤစီမံကိန်းကို အသစ်ပြန်လည် ပြုလုပ်ပါက မည်သို့သော ပြောင်းလဲမှုများ
ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- ထိုစီမံကိန်းဖော်ဆောင်သော အဖွဲ့အနေဖြင့် ထိရောက်မှုရှိပါသလား။
စဉ်းစဉ်းလုံးလုံးနှင့် အလုပ်ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသလား။ အမိန့်များ၊
တာဝန်ယူမှုများ စီးဆင်းမှု မြန်ဆန်စနစ်ကျမှု ရှိပါသလား။

ထိုမျှသာမက အောက်ပါ အချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားအပ်ပေသည်။

- အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်မှန်းချက်များ၊
- အသံုင်းအပိုင်းတို့ပါဝင်မှု၊
- အချိန်နှင့် ငွေကြေးအင်အား၊
- အစီအစဉ် ချထားမှုများ၊
- ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း။

၄.၈.၁ ထိရောက်မှုရှိခြား အကဲဖြတ်ခြင်း

မိမိတို့လုပ်ငန်းအစဉ်များအတွက် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ရာတွင် မည်သည့် အချက်များနှင့် တိုင်းတာရမည့်ကို သိရှိနားလည်ထားခြင်း မရှိပါက ထိရောက်သော အကဲဖြတ်မှုတစ်ရပ် မဖော်ဆောင်နိုင်ပေ။ ဥပမာဆိုရသော ‘စာသင်မြောက်မှု မြှင့်တင်ရေး’ အတွက် ရည်မှန်းဆောင်ရွက်သည့် လူမှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို အကဲဖြတ်ရန်အတွက် ထိုလုပ်ငန်းနှင့် ဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး တိုင်းတာရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအသေးစိတ်အချက်အလက်များတွင် စာရေးကိရိယာ များ မည်မျှ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည်၊ ကျောင်းဝတ်စုံများ မည်မျှပေးလှုံးနိုင်မည် စသော အကြောင်းခြင်းရာတို့ ပါဝင်ပေသည်။ ဤသည်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် မိမိတို့လုပ်ငန်းအောင်မြင် ရှိပါသည်။

အောက်ဖော်ပြုပါ နမူနာယေးအတိုင်း မိမိတို့၏ လူမှုမိမိကိန်းကို ထိထိရောက်ရောက် အကဲဖြတ်နိုင်မည့် ယေးတစ်ခု ပြုခြင်းပါ။ ထိုယေးတွင် ဖော်ပြုပါ အချက်များ ပါအောင် ထည့်ပေးပါ။

လုပ်နှိပ်များ

- ၁။ မိမိတို့၏ မိမိကိန်း လုပ်ငန်းရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင် မနိုင်။
- ၂။ လုပ်ငန်းအဆင့်များ ပြီးစီးနိုင်မှု ရှိပါသေး။
- ၃။ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များ အချိန်မီ ရရှိနိုင်ပါသေး။
- ၄။ မထင်မှတ်ထားသော ပြဿနာများ ကြံ့တွေ့နိုင်သေး။
- ၅။ မူလသတ်မှတ်ထားသည့်အစိအစဉ်တို့ကို ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပါသေး။
- ၆။ ထိုပြောင်းလဲမှုများကို မည်သူတို့က ဖော်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။

မိမိတို့စီးမိမိကိန်းကို အကဲဖြတ်နိုင်ရန် အောက်ပါ ယေးကို နမူနာအဖြစ် ဖော်ပြ ပေးထားသည်။

လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်	ပြီးဆုံးနိုင်မှု	ပြဿနာ အခက်အခဲ	ဖြောင်းချက်	ပြောင်းလဲရန် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်
လုပ်ဆောင်ချက် - ညောင်ပြင်ဆင် အော်ခံပေးခြင်း	ပြီး			
လုပ်ငန်းအဆင့် (၁) ဟင်းခတ်စစ်ဆေးမှုများဝယ်ယူခြင်း	ပြီး	မရှိ		
လုပ်ငန်းအဆင့် (၂) အအေးဝယ်ယူခြင်း	ပြီး	ဆိုင်ကယ်မလုံးလောက်	ဆိုင်ကဗားရှုံးနိုင်မည်	ပြီး
လုပ်ငန်းအဆင့် (၃) ဓာတ်ပေးပို့ဆောင်ရွက်ခြင်း	ပြီး	မရှိ		
လုပ်ငန်းအဆင့် (၄) အချက်အပြတ်	ပြီး	ခန်းမှန်းထားသည့် အချိန် ထက် ပိုကြာနိုင်သည်	စောစီးစွာ ပြင်ဆင် ချက်ပြတ်နိုင်သည်	ငယ်ငယ်

Picture Acknowledgements.

Where possible, Mote Oo Education has used Creative Commons or public domain images throughout this book, unless the images are the property of Mote Oo Education or we believe that their use constitutes "fair use" for teaching purposes.

We have attempted to attribute copyright to copyright holders by providing all relevant information and a full URL. However, this list may be incomplete as this book has been compiled over several years from many resources. If an image in this book has been incorrectly attributed, or has been mistakenly used, please contact the publisher and we will correctly attribute or remove from future editions. The views of the copyright holders do not necessarily reflect the views of Mote Oo Education.

Other than Mote Oo Education's own images, the following photographs have been used in the publication of this book:

Page	Author(s)	Title/Description	Source	Licence (CC denotes "Creative Commons")
6	Noble	Front cover of a Burmese passport	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cover_of_Burmese_Passport.jpg	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
6	Htoo Tay Zar	-	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Burma_By-Election_2012.JPG	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
6	DAVID ILLIFF	Hopetoun Falls, Beech Forest, near Otway National Park, Victoria, Australia	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Hopetoun_falls.jpg	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
6	Alcatraz_Island_-_prison_cells.jpg: marine_perez Derivative work: KimChee (talk)	Cell of a prison on Alcatraz Island, San Francisco Bay, USA	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alcatraz_Island_-_prison_cells_cropped.jpg	CC Attribution 2.0 Generic
6	Unknown	a volunteer in a t-shirt	Unknown	Unknown
7	unknown	Kōichirō Matsuura of UNESCO - Official photograph, Argentina	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Koichiro_Matsuura_(UNESCO)_(_2)_-_presidenciagovar_-29MAR07.jpg	CC Attribution 2.0 Generic
7	Niccolò Caranti	Tenzin Gyatso, 14th Dalai Lama in Trento in 2013.	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tenzin_Gyatso_-_Trento_2013_01.JPG	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
8	British_politicians_-8April2010.jpg: cellarn Derivative work: Snowmanradio (talk)	David Blunkett	http://en.wikipedia.org/wiki/File:David_Blunkett_-8April2010.jpg	CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic
8	Surizar, cropped by Jen	Rigoberta Menchú in the March 2009 march commemorating the anniversary of the signing of the Treaty on Identity and Rights of Indigenous Peoples	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Rigoberta_Menchu_2009_cropped.jpg	CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic
14				
15	unknown	Huang Junqui	http://www.vn.nl/Standaard-media-pagina/PersvrijheidInChina.htm?print=true	unknown
15	unknown	Dalit family	http://www.eurekastreet.com.au/article.aspx?aeid=3798#	unknown
15	unknown	Paul Hill	https://libcom.org/history/hull-prisoners-revolt-1976-red-menace	unknown
19	unknown	Thomas Hobbes	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Thomas_Hobbes.jpeg	PD-Art. This person has been dead for over 100 years.
19	unknown	John Locke	http://en.wikipedia.org/wiki/File:JohnLocke.png	PD-Art. This person has been dead for over 100 years.
24	Mind meal	A group of Buddhist monks smiling in Myanmar.	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Monks_Myanmar.jpg	CC Attribution 2.0 Generic
24	Robert Scoble	Workers perform final testing and QA before sending drives off to customers on its 2.5-inch notebook lines.	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Seagate_Wuxi_China_Factory_Tour.jpg	CC Attribution 2.0 Generic
24	unknown	Myanmar football team	http://seafootball.blogspot.com/2011/09/debutants-called-up-by-myanmar-for.html	unknown
24	jchong	Thai school children	http://tastythailand.com/what-to-wear-if-you're-an-english-teacher-in-thailand/	Creative Commons License (type unknown)
24	Yarzaryeni	Sumi dancer girls during Naga Traditional New Year Festival 2007, Lahe, Sagaing, Myanmar	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sumi_dancer_girls.jpg	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
25	Sufia (?)	Muslim men praying	http://www.muslimblog.co.in/indian-muslims/muslim-man-performing-jumma-namaz-in-jama-mosque-delhi/	unknown
25	Tanintharyi Thar	Salone harpooning	http://s279.photobucket.com/user/tanintharyithar/media/SaloneHarpooningMerguiMyeikArchipel.jpg.html	unknown
26	mydaydream	Yangon downtown at night	http://openmyanmar.tumblr.com/	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
27	Edwin Land	New York Snow Globe - as seen in a bar in Tokyo	http://www.flickr.com/photos/edwinland/2122041433/	Attribution-NonCommercial 2.0 Generic

Page	Author(s)	Title/Description	Source	Licence (CC denotes "Creative Commons")
28	unknown	Filipino migrants	unknown	unknown
28	unknown	Filipino migrants	unknown	unknown
32	unknown	balloons in the air	http://wallpaperswide.com/hot_air_balloons_in_the_air-wallpapers.html	unknown
34	unknown	Yoruba woman (Nigeria)	unknown	unknown
34	unknown	Yoruba women (Nigeria)	unknown	unknown
34	unknown	unknown	http://myanmarcelebrity.myanmarbloggers.com/Home/Detail/8301756248854009407	unknown
35	unknown	unknown	unknown	unknown
40	Trikosko, Marion S.	Ferdinand Marcos at the White House in 1966.	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ferdinand_Marcos_at_the_White_House.jpg	Public Domain
40	unknown	unknown	unknown	unknown
40	JO2 ROGER DUTCHER	Philippine President Corazon Aquino addresses base workers at a rally at Remy Field concerning jobs for Filipino workers after the Americans withdraw from the U.S. facilities.	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Corazon_Aquino_1992.jpg	Public Domain
40	Malacañang Palace archives	Corazon Aquino swears in as President of the Philippines at Club Filipino, San Juan on February 25, 1986	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Corazon_Aquino_inauguration.jpg	Public Domain
42	unknown	unknown	unknown	unknown
43	DougitDesign	open book template PSD	http://dougitdesign.deviantart.com/art/open-book-template-PSD-198829525?offset=10#comments	Attribution 3.0 Unported
44	Dick DeMarsico	Dick DeMarsico	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Martin_Luther_King_Jr_NY-WTS.jpg	PD. Creative Commons - type unknown
51	unknown	unknown	unknown	unknown
52	Dudva	Street in Yangon (Rangoon), Myanmar (Burma)	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Street_in_Yangon_(Rangoon)._Myanmar_(Burma).JPG	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported
68	unknown	Meena Manchu	http://crcnagalpurmandvi.blogspot.com/2011_05_01_archive.html	unknown
69	unknown	mixed race babies	unknown	unknown
69	Ludovic Hirlmann	Love is also available in black and white	http://www.flickr.com/photos/lhirlmann/7168551477/	Attribution-ShareAlike 2.0 Generic
69	David Ball			
69	unknown	unknown	unknown	unknown
71	unknown	unknown	http://orrymain.com/adayinegypt.htm	unknown
72	unknown	Bihari camp, Bangladesg (?)	unknown	unknown
76	unknown	Kayin refugee camp	http://karenwomen.org/author/karenwomen/page/8/	unknown
79	unknown	unknown	unknown	unknown
80	unknown	Myanmar school kids	http://www.nippon-foundation.or.jp/what/spotlight/myanmar/story1/	unknown
81	unknown	unknown	http://www.pndptufts.org/	unknown
82	United Nations	Kindergarten Child in Myanmar	http://www.flickr.com/photos/un_photo/6583382439/	CC Attribution-Non-Commercial-NoDerivs 2.0 Generic
83	Act for Peace	Refugee camp	http://www.globaleducation.edu.au/resources-gallery/resource-gallery-images.html/page/14	unknown
84	unknown	plastic collection in India	http://www.thecspace.com/news/bharatiya-vidyabhawan-paranjape-vidya-mandir-school-students-help-clean-up-slum-area-at-kothrud-3143	unknown
85	killercoke.org	Anti-Coke poster	www.killercoke.org	unknown
86	unknown	unknown	http://blog.ryanswell.ca/spotlight-a-turning-point-for-ayang-village/	unknown
87	Skip	"Bollywood Steps" show from Bristol	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bollywood_dance_show_in_Bristol.jpg	CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic
90	Ildar Sagdejev (Specious)	A ball point pen in use, though apparently to write the English curse word "shits".	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2004-02-29_Ball_point_pen_writing.jpg	CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported, 2.5 Generic, 2.0 Generic and 1.0 Generic
91	Computer keyboard	Gflores	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Computer_keyboard.gif	PD

Credit where it's due:

Mote Oo Education would like to thank everyone involved in this project. Without you all, it would never have been possible. Below is a list of those who have worked on this project (in alphabetical order).

Text: Kara Wong, Rory McLaughlin

Translation: Htet Phyoe Wai

Original photographs: Allyse Pulliam, Daniel Spink, Matthew Simpson

Design, Layout and Illustration: Chris Wright, Katie Julian, Kyaw Hsan Hlaing, Matthew Simpson, May Htut Pan Moe, Nila Win, Zaw Ye` Naing Tun

Editing and proofreading: Kaung Hla Zan, Nila Win, Zaw Ye` Naing Tun

Additional Feedback: Kaung Hla Zan

List of Sources

- Barker, P. & Charlton, M. (2002). *Crosscurrents: Contemporary Political Issues*. Toronto: Nelson.
- Brander et. al. (2012). *Compass: Manual for human rights education with young people*. Council of Europe Publishing, Strasbourg.
- Department of Education, Employment and Workplace Relations (Commonwealth of Australia). (n.d.) *Value Placed on Human Rights*. Retrieved from: http://www.civicsandcitizenship.edu.au/cce/ed_act_1a_establishing_priorities,30075.html
- Educators for Social Responsibility. (1991). *Taking Part*. Cambridge, Massachusetts, USA.
- Fasoranti O. & Olusola G. (2012). Strains In Traditional Family Values In A Yoruba Community: A Study Of Families In Akoko-Land In Ondo State, Nigeria. *European Scientific Journal*. Vol 8, No 26
- Fountain, S. (1995). *Education for Development: A Teacher's Resource for Global Learning*. Heinemann. Portsmouth, UK.
- InterAction Council. (1997). *A Universal Declaration Of Human Responsibilities*. Retrieved from <http://www.interactioncouncil.org>
- Manly, M. (2007). Sorry Wrong Gender. *Refugees*, 147 (3).
- McKinsey, K. (2007). The Biharis of Bangladesh. *Refugees*, 147 (3).
- Mcquoid-Mason, D. J. (1994). *Democracy for All: Education Towards a Democratic Culture*. Juta & co. and Street Law. Kenwyn, S.A.
- New England Literacy Resource Center. (1998). Civic Participation. *The Change Agent*, Issue 6
- New England Literacy Resource Center. (2006). Values. *The Change Agent*. Issue 22.
- New England Literacy Resource Center. (2008). Democracy in Action. *The Change Agent*, Issue 26.
- Newland, K. & Patrick, E. (2004). *The Role of Diaspora in Poverty Reduction in their Countries of Origin*. Migration Policy Institute for the Department of International Development. Washington, DC.
- Oxford University. (2005). *New Oxford American Dictionary, 2nd edition*. NY: Oxford U. Press.
- Project Maje. (2004). *Burma "Sea Gypsies" Compendium*. Retrieved from <http://www.projectmaje.org/gypsies.htm>
- Sass, E. (2012). *India watches social sites after communal violence*. Retrieved from <http://www.mediapost.com/publications/article/181046/india-watches-social-sites-after-communal-violence.html#ixzz2SfKeOFS6>
- Seeds for Change. (n.d.). *A short guide to Consensus Decision Making*. Retrieved from: <http://www.seedsforchange.org.uk/shortconsensus.pdf>
- Stoller, F. (n.d.). *Language and civil society: civic education ejournal*. Retrieved from: <http://www.americanenglish.state.gov/resources/language-and-civil-society-e-journal-civic-education>
- UNDP. (2011). *UNDP in Action – Annual Report 2010/2011*. Office of Communications/Partnerships Bureau, New York
- UN General Assembly. (1948). *Universal Declaration of Human Rights*. 217 A (III). Retrieved from: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3712c.html>